

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

Caput VI. De his quae Ioannes gessit in Asia & Phrygia: & de Heraclide
Ephesi, & Gerontio Nicomediae Episcopis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

periclitabantur, dum singuli propius A nitentur accedere, ut illum dicentem exactius audirent de proximo: ipse in medio omnium consistens, ex lectorum suggestu populum sedens docuerit. Hic vero opportunum mihi videtur, miraculum quod illius temporibus accidit, Historiæ nostræ inferere. Vir quidam ex secta Macedonianorū, uxorem habebat ejusdem sectæ. Hic cum Ioannem aliquando docentem audiisset, quomodo de Divinitate sentiendum sit, fidem ejus amplexus est: uxoremque hortari cepit, ut idem secum sentire vellet. Sed cum illa priori consuetudine & familiarium sibi mulierum congressibus quasi captiva teneretur, nec maritus crebris admonitionibus quidquam proficeret, tandem ille: Nisi, inquit, in Divinis mysteriis mecum communicaveris, nec vitæ confors mihi eris in posterum. Tum mulier id se facturam pollicita, consilium suum aperit ancillæ, quam sibi fidam esse judicabat, eamque sibi sociam adjungit ad fallendum maritum. Allapso igitur tempore mysteriorum, intelligunt fideles quid velim dicere, mulier id quod acceperat, retinens, quasi Deum oratura, caput submitit. Ancilla vero quæ ei adibat, id quod domo attulerat, clanculum ei tradidit. Quod cum mulier dentibus admovisset, instar lapidis obduruit. Tum mulier, verita ne quid sibi gravius eveniret, tanto erga se patrato miraculo: confestim ad Episcopum pergens, se ipsam accusavit. Simulque lapidem ostendit, qui morsus vestigia retinebat, materiâ quâdam prorsus ignotâ, & colore inusitato præditum. Cumque effusis lachrymis veniam postulasset, ejusdem fidei cum viro deinceps permansit. Quod si cui forte hæc minus credibilia videntur, testis est lapis ipse, qui in thesauro Ecclesiæ Constantinopolitanæ B etiamnum servatur.

ἐκινδύνιστον, ἕκαστος προσώτερον ἰσχυρίζομενος, ὅπως ἐγγύς παρ᾽ αὐτὸν ἐπινοήσῃσι παρέχον, ἡ δὲ βήματι τῆς ἀναγωγῶν καθέζομενος ἐδίδασκεν ἐν καιρῷ δὲ μοι δοκεῖ, τὸ συμβᾶν ἡ αὐτῆς θαύμα συμπελαβεῖν τῆ γραφῆ· ἀνὴρ τις τῆς μακεδονικῆς αἰρέσεως, τοιαύτη γυναῖκα συμπίπτει πετυχητῶν ἢ αὐτῶν διδασκόντι ὅπως χεῖρ περὶ Θεοῦ δοξάζειν, ἐπανέτης ἦν τῶ δόγματι, καὶ τὴν γυναῖκα ὁμοφροσύνῃ αὐτῆς παρεκάλεε· ἐπεὶ δὲ τῆ πρὸς τῆς συνήθειας ἐταῖς ὁμιλίαις τῶν γυναικῶν γυναικῶν ἠπῆατο, καὶ πολλὰκις νεθετῶν ὁ ἀνὴρ εὐδὴ ἠνυεν, εἰ μὴ, φησὶ, κοινωνήσεις μοι τῆς θείων, εἰ δὲ τῶ βίβη κοινωνὸς ἔσῃ μοι τῶ λαοῦ· ἐνταῦθα ἢ ἡ γυνὴ συνθεμένη τῆς ποιεῖν, κοινοῦται πρὶ τῆς θεραπειᾶς ἢ ἠγεῖτο πρὶν, καὶ ἀσφαλταμέναι συμπερῆ ἐς ἀπάτω ἄνδρός· περὶ ἢ τὸν καιρὸν τῆς μυστηρίων ἴσασι ἢ οἱ μεμνημένοι ὁ λόγος ἡμῶν, ὅπως ἐδέξατο καλεῖσθαι, ὡς ἐξομῆται ἀπέκλυσε· παρεσῶσα δὲ αὐτῆς θεράπινα, λάτρα δέδωκεν ὁ μὲν χεῖρας ἰδίως φέρουσα· τὸ ἢ πρὸς τοῖς ὁδοῖσι λατρεῖν ἐπιγνώσῃ· περὶ δὲ ἡρομένη ἡ γυνὴ μὴ παθοῖ, θείων ἔτω πρᾶγμα ἐπὶ αὐτῆ συμβᾶν, δραμαία ἡ τὸν ἡπίσκοπον ἰδὼσα, ἑαυτὴν καλεμένησε καὶ τὸν λίθον ἐπέδειξε, εἰκόνα φέρουσα τῶ δὴγματι, ἀγνότα ἢ τὴν ὕλην, καὶ ἀξάξενόν τι δεικνύει χεῖμα σὺ δ᾽ ἀκροσὶ τε συγγνώμῃ αἰτήσασα, ὁμοφροσύνῃ τῶ ἀνδρὶ συνῆν· ἀλλὰ τὰ δὲ μὴ εἶτω μὴ πιθανὰ δοκεῖ, μάρτυς αὐτὸς ὁ λίθος εἰσέπνυν ἐν τοῖς κειμηλίοις τῆς ἐκκλησίας καὶ θανάτου πύργου φυλακισθῆναι.

CAPUT VI.

De his quæ Ioannes gessit in Asia & Phrygia: & de Heraclide Ephesi, & Gerontio Nicomedie Episcopus.

Porro Ioannes, cum audisset Asia & finitimarū Provinciarū Ecclesias ab indignis sacerdotibus gubernari & alios

Κεφ. 5'

Περὶ τῶν ἐν ἀσίᾳ καὶ φρυγίᾳ ἀρχιεπίτων τῆς ἰουαῖης, καὶ ἡρακλίδου ἐφῆσου, καὶ τῶ νικητομένης νικητοῦ.

Ὁ δὲ Ἰωάννης πυθόμενος ἐπὶ ἀσῶν καὶ περὶ ἐκκλησίας ἀπὸ τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ οὐ μὴν, λημματα

καὶ δωροδοκίας, ἔδω δὲ χάριτι ὑπαγο-
 μύνας τὰς ἱερωσιῶας ἀπεμπωλεῖν, ἤκεν εἰς
 ἕφεσον καθελών τε δέκα καὶ πρῆξι Ἐπισκό-
 πους, ἔδω μὲν ἐν λυκία καὶ Φρυγία, ἔδω
 δὲ ἐν αὐτῇ τῇ ἀσία, ἑτέρας ἀντ' αὐτῶν
 καλέσθησε τῆς δὲ ἑφεσίων ἐκκλησίας ἔτυ-
 χε γὰρ ὁ τότε ἐνθάδε Ἐπισκοπῶν τελοδύη-
 σας, ἠρακλείδῳ ἀνδρα κύριον τὸ γένος,
 διάκονον τῆς ὑπὸ αὐτὸν μοναχῶν τῶν ἐκ τῆς
 σικιτίας, εὐαργίῃς ἔ μοναχοῦ μαθητῶν
 ἔ μὲν ἀλλὰ καὶ γερόνιον Ἐξέωσαβ τῆς
 νικομηδέων ἐκκλησίας ἔδω γὰρ ὑπὸ Ἀμ-
 βροσίῳ τῷ Ἐπισκόπῳ μεδιολάνων διακο-
 νῶν, ὁκοῖδ' ὁ, π παθῶν, ἀλλ' ἢ τε-
 ραβδόμῳ, ἢ δαιμονίῃ σαρδῆ καὶ φαν-
 τασίαις ὑπαχθεῖς, νύκτωρ ἔφη τισὶν ὄνοσκε-
 λίδα συλλαβόμεν, ξυρίσαι τὴν κεφα-
 λὴν, καὶ μυλωνίῳ ἐμβαλεῖν ὡς ἀνάξια δὲ
 τὴ διακόνε Θεῶ φθεγξάμῳ, ἐκέλυ-
 σεν Ἀμβροσίῳ τῶς καθ' ἑαυτὸν εἶναι, καὶ
 μελαμελεία καθαίρεσαι ὁ ἴ, ἰατρὸς ὦν
 ἀεισ, καὶ ἀοκινότα λέγειν καὶ πείθειν,
 καὶ φίλος ἀειποιεῖν ἱκανός, ὡς ἐπεγγελῶν
 Ἀμβροσίῳ, ἤκεν εἰς κωνσταντιναπολιν ἐν
 ἀλίῳ τὴ χρονῶ τινὰς τῶν ἐν τοῖς βασιλείοις
 δυναμῶν ποιεῖται φίλος ἢ μετ' ἔ πο-
 λὺ ἐπιτρέπεται τὴν νικομηδέων ἐπισκο-
 πῆν' ἐχειροτόνησε δὲ αὐτὸν ἐλλάδι, ὁ
 καισαρέων καππαδοκῶν Ἐπισκοπ, ἀμ-
 βόμεν καθότι παιδὶ αὐτῷ ἀρξέν
 λαμπρῶς στρατιᾶς ἐχέτο ἐν τοῖς βασι-
 λείοις μαθῶν ἴ ταῦτα Ἀμβρόσιῳ, ἔγραψε
 νεκρῶ τῷ ἀρξίσαμένῳ τῆς ἐκκλησίας
 κωνσταντιναπόλεως, ἀφελῶσαι γεροντί-
 τῶν ἱερωσιῶν, καὶ μὴ ἀρξίδῶν αὐτὸν
 ὑβρισμένον, καὶ τῶ ἐκκλησιαστικῆν τά-
 ξιν' νεκρῶ ἴ, καὶ μάλα τῶ σαρδῶ-
 σαλι, γέγονεν ἀνήνυτον, πανδημῆ τῶν νι-
 κομηδέων ἀνδρικόως ἀνθισαμένων ὁ δὲ Ἰω-
 ἀνης καθελών αὐτὸν, ἐχειροτόνησε παν-
 σόφιον ὡς παιδαγωγὸς ἐγγεγόνει τῆς ἔ βα-
 σιλέως γαμεῖς ἑυλαβῆς δὲ, καὶ τὸ ἦθ
 μέτριός τε καὶ πρᾶ ἔ μὲν νικομη-
 δεῦσι καλαθύμι, σασιάσαντες γοδὴν
 πολλὰς, κοινῇ τε καὶ ἀρξῶν ἕκασον ἀπη-
 ελιμῶντο τὰς γεροντίου ἐνεργεσίας, καὶ

A quidem donis ac muneribus, alios vero
 gratiâ corruptos, sacerdotia vendere,
 Ephesum perrexit. Ac tredecim Epi-
 scopis depositis, partim in Lycia & Phry-
 gia, partim in ipsa Asia, alios in eorum
 locum substituit. Ephesinæ autem Ec-
 clesiæ, cujus Episcopus tum forte mor-
 tem obierat, Heraclidem præfecit, vi-
 rum origine Cyprium: qui olim qui-
 dem monachus fuerat apud Scetim, &
 discipulus Evagrii monachi; tum vero
 unus erat ex Joannis Diaconis. Sed &
 Gerontium Nicomedienſi Ecclesia ex-
 pulit. Hic enim cum Diaconus esset sub
 Ambrosio Mediolanensis Ecclesiæ E-
 piscopo, nescio quid passus, utrum fu-
 cum facere volens, an dæmonis arte &
 vanis imaginibus deceptus, retulerat
 quibudam, se noctu Onoscelidem
 comprehensam, capite raso, in pistri-
 num coniecisse. Qua de causa Am-
 brosius eum, utpote qui indigna mi-
 nistro Dei locutus esset, domi adtem-
 pus manere, & pœnitentia expiari jus-
 serat. At Gerontius, cum & optimus
 esset Medicus ac diligentissimus, & ad
 dicendum ac persuadendum, parandos-
 que amicos aptissimus, quali Ambro-
 sium deridens, Constantinopolim per-
 rexit. Illic brevi temporis spatio
 in amicitiam quorundam, qui in pala-
 tio plurimum poterant, sese insinua-
 vit: nec multo post Nicomedienſis
 Ecclesiæ Episcopatum adeptus est.
 Ordinavit autem illum Helladius Cæ-
 sareæ Cappadocum Episcopus, hanc
 illi gratiam referens, eo quod suffragio
 suo ipsam in palatio militiam filio
 ipsius comparasset. Quæ cum didicisset
 Ambrosius, scripsit Nectario
 Episcopo Constantinopolitano, ut
 Gerontio sacerdotium adimeret, nec
 se & Ecclesiasticam disciplinam con-
 tumelia affici pateretur. Verum Ne-
 ctarius, quamvis omni studio id per-
 ficere conatus, nunquam tamen obti-
 nere potuit, universis simul Nicome-
 diensibus ei fortiter resistentibus. Jo-
 annes vero cum illum deposuisset, ejus
 loco Panſophium ordinavit. Hic ux-
 oris Arcadij Imperatoris pædagogus
 fuerat. Vir pius quidem & placidis
 moribus ac moderatis: Nicomedien-
 sibus tamen minimè gratus. Itaque
 seditionem crebrius excitantes, tum
 privatim, tum publice, Gerontij be-
 neficia recenscebant, & uberrimam
 utilitatem, quam ex illius arte Medica

Dddd ij

percipiebant: dexteritatem denique ac fedulitatem, qua erga omnes ex aequo, tam pauperes, quam divites utebatur. His alias quoque ejus virtutes adjiciebant, utpote amici ac benevoli. Nec secus ac in terræ motu ac siccitate, aut alia quapiam calamitate coelitus inventa, per plateas civitatis suæ & Constantinopolis circumeuntes pfallebant, Deoque supplicabant ut illum Episcopum haberent. Tandem vero coacti, illum quidem cum luctu ab gemitibus dimiserunt: Pansophium vero cum odio ac metu susceperunt. Exinde hi qui depositi fuerant, & illorum necessarii, Ioannem accusare cœperunt, quod rerum novarum in Ecclesiis auctor fuisset, & contra morem institutumque majorum, ordinationum jura immutasset. Ac præ dolore animi atque indignatione, ea quoque reprehendebant, quæ omnium judicio præclare gesta erant à Joanne. Denique & illud, quod tum Eutropio contigerat, ei objiciebat.

Α τὴν ἐν τῆς ἐπισήμης ἀφθονον χερίαν, καὶ τὰ
 πρὸ πάντας πλεσίς τε ἔπειθ' ἐπίσης
 ἀφθονόν τε καὶ ἀοικονόν τέ τοις δὲ καὶ τὰς ἀλλὰς
 ἀρετὰς προσελεύθην, οἷά γε εἰκὸς φιλοφιλίας
 καὶ ὡς ἐπὶ σεισμοῖς, ἢ ἀνυχμοῖς, ἢ ἀλλὰς πο
 θεομυθίαις, πρὸ πάντων ἐν ταῖς ἀγῶναις, ἀπὸ
 τὴν πατριδα τὴν ἑαυτῶν καὶ τὴν κωνσταντινου
 πολιν ἐναλλοῖν, καὶ ἐκέλευον τὸν Θεόν, ἐπισκο
 πον αὐτὸν ἔχεν· τὸ δὲ τελευτήσαντος βιασθέντος,
 ἔμην ἀπηλλάγησαν σὺ πένθη καὶ ὄδυ
 μοῖς· τὸν δὲ, μὴ δέσας καὶ μίσους ἐδέξατο· ἐ
 τεύθεν δὲ οἱ καθαρευθῆναι, καὶ οἱ τετὼν ἐπι
 δεῖοι, ἐπὶ ἠλώντο Ἰωάννην, ὡς δεχηγὸς νεω
 ρισμῶ τὰς ἐκκλησιαίς ἐγγύς, καὶ τὰ δίκαια
 τῶν χειροτονιῶν πρὸς τὸν πατρίαν νόμον
 ἐκνωσόμενοι· ἰσὸς δὲ λύπης, καὶ τὰ λόγια ἀξία
 ἀπὸ πρὸς ἀμείβεται καὶ τὰς τῶν πολλῶν δόξας
 διέβαλλον ἀμέλειοι καὶ τὸ ἐπὶ εὐτροπίᾳ τότε
 συμβῆναι ἐν μέσῳ.

CAPUT VII.

De Eutropio Præposito sacri cubiculi, & de lege ab eo promulgata: & quomodo ab Ecclesia abstractus sit ac necatus. Et de obmurmuratione adversus Ioannem.

Hic enim cum præpositus esset Imperatoris cubiculariis, primus ac solus ex omnibus quos aut vidimus, aut auditione accepimus, Consul ac Patricij honorem adeptus est. In hac vero potentia constitutus, cum nec futurum tempus animo reputaret, nec consuetas rerum humanarum vicissitudines sibi ob oculos proponeret, supplices Divini numinis, qui ipsius cauta ad Ecclesiam confugerant, inde extrahere conatus est, atque inter cæteros Pentadiam uxorem Timasii, quem ille Magistrum militiæ, antea potentem & cunctis formidabilem, perpetuo exilio in Oasim Aegypti deportaverat, affectatæ tyrannidis crimen ei impingens. Verum hic quidem, sive siti oppressus, ut à quodam viro accepi, sive metuens, ne quid pejus pateretur, dum per arenas regionis illius vagaretur, mortuus repertus est. Eutropius vero legem ferri curavit, qua vetabatur, ne quisquam ad Ecclesiam confugeret: & qui jam

Κεφ. Ζ.

Πρὸς εὐτροπίου τὸ ἀρχιμνηστὸν, καὶ πρὸς τὸν τὸν ἐν τῇ
 ὡς δὲ πρὸς πατρίαν τὴν ἐκκλησίαν, ἐφρονέοντα, καὶ πρὸς τοὺς
 Ἰωάννην χειροτονίαν.

Οὗτος γὰρ μέγιστος ὢν τῶν βασιλέως ἐ
 νέχων, μόνος καὶ πρῶτος ὢν ἴσμεν ἢ
 ἀκηκόαμεν, ἰσάτε καὶ πατρίαν βασιλέως
 ἀξία ἐτιμήθη· ἐπεὶ δὲ τῆς παρῆς δυνα
 μεως ἐκ ἐπινοήσας τὸ μέλλον, καὶ τὰς συμβαι
 νήσας ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις πρῶτα μὲν
 βολὰς, ἐπεχείρει τῆς ἐκκλησίας ἀφελῆσαι
 ἰκέτας Θεῶ, δι' αὐτὸν ἐνθάδε διατεθείας,
 καὶ μάλιστα πενταδίαν τὴν ἑτῆσι γα
 μένην ὃν σφραγιστὸν δυνατόν καὶ φοβερωτά
 ταν χροόμενον, εἰς τὴν κατὰ αἰγυπτιῶν ὁδοῦ
 αἰδῶ φυγῆ ἐζημίωσε, τυραννίδος ἐπα
 γαγῶν αἰτίαν ἀλλ' ἐκείνην ἢ δὲ τὴν πα
 τριαν, ὡς τινος ἐπινοήσας, ἢ δὲ τὴν
 μή τι χεῖρον ἴσμεν, ἐν τοῖς αὐτοῖς
 δι' ψάμμοις ἀλώμενος, εὐρέθη νεκρός· εὐ
 τροπίος δὲ πρὸς τὴν τῆς νόμου, πρὸς
 τῶν μηδ' αὐτῆς μηδ' ἐν εἰς ἐκκλη
 σίαν καταφυγεῖν, ὡς ἐλαυνέτω τε καὶ